

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ:

На базі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка і Кременецької загальноосвітньої школи-інтернату I – III ступенів відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція "Зміна управлінської парадигми в умовах модернізації загальної середньої освіти". Співорганізаторами конференції виступили Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації, Асоціація керівників шкіл України, Інститут педагогіки НАПН України, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, відділ освіти Кременецької райдержадміністрації і ректорат Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка.

У роботі конференції брали участь представники науково-освітніх установ і навчальних закладів Київської, Дніпропетровської, Львівської, Волинської, Полтавської, Рівненської, Сумської і Тернопільської областей. Понад 90 спеціалістів освітньої сфери, серед яких директори загальноосвітніх шкіл, фахівці департаментів освіти і науки облдержадміністрацій, методисти відділів освіти райдержадміністрацій, науковці Києва, Тернополя та Кременця, мали змогу висловитися з проблем модернізації середньої освіти на сучасному етапі розвитку національної школи.

Учасників наукового форуму вітали директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор О.М.Топузов, директор Департаменту освіти і науки Тернопільської ОДА Л.Л.Крупа, директор Тернопільського ОКІППО С.М.Алілушко, голова Кременецької РДА В.А.Ткачук, голова Кременецької районної ради А.М.Смаглюк. Президент Асоціації керівників шкіл України О.М.Онаць зачитала привітання Президента АПН України, академіка В.Г.Кременя.

Ректор Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка, професор А.М.Ломакович у своєму вітальному слові зазначив, що сьогоднішня науково-практична конференція проходить в академічній читальній залі однієї з найдавніших книгозбірень Західної України. Вже на початку XIX століття у науково-освітніх колах було відомо, що не кожен університет в Європі має таку літературу, як бібліотека Волинської гімназії в Кременці. Академія є спадкоємцем навчальних установ, чий виток беруть початок з 1636 року, коли з ініціативи Петра Могили у Кременці було засновано школу-філію Києво-Могилянської академії. Навчаль-

ний заклад за свою більш як 200-річну історію існував у формах гімназії, ліцею, семінарії, учительського і педагогічного інститутів, педагогічного училища, педагогічного коледжу, гуманітарно-педагогічного інституту, а також у минулому став першовитоком для Київського національного університету ім.Тараса Шевченка і Тернопільського національного педагогічного університету ім.Володимира Гнатюка. Для нинішньої гуманітарно-педагогічної академії 2015 рік – ювілейний. У жовтні заплановано провести Міжнародну наукову конференцію "Волинські Атеї: між історією і сучасністю" з нагоди 210-ліття заснування Тадеушем Чацьким і Гуго Коллонтаєм в Кременці Волинської гімназії та 250-річчя від дня народження Т.Чацького і 265-річчя від дня народження Г.Коллонтая, заповітною мрією яких було створення

в Кременці "малого університету на Волині". Нині колектив навчального закладу працює над стратегічним напрямом розвитку академії на найближчу перспективу – здобуття статусу гуманітарного університету.

Насиченою була програма пленарного засідання конференції, що проходило в читальному залі бібліотеки гуманітарно-педагогічної академії: "Нова парадигма управління діяльністю сучасного керівника загальноосвітнього навчального закладу" (О.М.Онаць, президент АКШ України), "Зміна управлінської парадигми в умовах модернізації сучасної шкільної освіти" (О.С.Боднар, завідувач кафедри методики викладання навчальних предметів і освітнього менеджменту Тернопільського ОКІППО), "Якість освіти: сучасні стратегії та перспективи розвитку" (О.О.Безносюк, професор кафедри загальної та соціальної педагогіки Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка), "Співпраця сім'ї та школи в ім'я

дитини" (С.М.Корнієнко, завідувач кафедри загальної та соціальної педагогіки Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка), "Управління школою і обдарованість учнів: точки перетину" (О.В.Нестерова, заступник директора з навчально-виховної роботи спеціалізованої ЗОШ № 1 ім.О.В.Суворова м.Ізмаїл Одеської області).

За вагомий внесок у налагодження творчої співпраці із загальноосвітніми навчальними закладами України президент Асоціації керівників шкіл України, заслужений учитель України О.М.Онаць від імені АКШУ вручила листи-подяки директору Департаменту освіти і науки Тернопільської ОДА Л.Л.Крупі, директору Тернопільського ОКІППО С.М.Алілушко, директору Кременецької ЗОШ-інтернату В.І.Мишчу, ректору Кременецької гуманітарно-педагогічної академії, професору А.М.Ломаковичу. Подяки висловлені також усім активним учасникам конференції.

Завершувалась робота науково-практичної конференції на базі Кременецької ЗОШ-інтернату. Дискурс фахівців набрав практичного формату у вирішенні таких проблем: "Проектування, моделювання та створення розвивального культурно-освітнього простору школи" (В.І.Мишко, директор Кременецької ЗОШ-інтернату; Л.М.Гагалюк, директор ЗОШ I – II ступенів с.Дзвиняча Заліщицького району Тернопільської області), "Культурно-освітній простір школи: співпраця школи і громади" (О.П.Кучеравенко, директор ЗОШ I – II ступенів с.Кам'янки Підволочиського району Тернопільської області), "Музейна педагогіка. Музей Івана Марчука в школі" (Г.М.Поплавська, заслужений учитель України, Москалівська ЗОШ I – III ступенів Ланівського району Тернопільської області), "Музейна педагогіка як компонент культурно-освітнього простору. Музей Якова Гніздовського в школі" (І.Ф.Пенькало, директор ЗОШ I – III ступенів С.Пилипче Борщівського району Тернопільської області).

Активно проходила робота у творчих групах. Було проведено тренінг "Моделювання управлінського рішення" (О.С.Боднар, Тернопільський ОКІППО). Відбувся дискурс "Лідерство і менеджмент" (О.М.Онаць, президент АКШУ) і круглий стіл "Проект Концепції розвитку освіти в Україні до 2025 року" (Т.А.Скорик, віце-президент АКШУ). Розроблено пропозиції для Стратегічної дорадчої групи "Освіта".

Учасникам конференції запропонували широкую культурно-освітню програму.

Олена ОНАЦЬ

президент Асоціації керівників шкіл України

Парадигма виступає основоположним способом мислення, сприйняття і розуміння світу, початковою концептуальною схемою окреслення проблем і методів їх вирішення. Зміна парадигми – це зміна всієї системи понять, фактично, це наукова революція.

Парадигмальна революція є синтезованою системою інноваційних перетворень у системі управління. Відомий зарубіжний фахівець управлінської науки Майкл Фуллан дав 8 основних ознак нової парадигми змін: 1. Не можна керувати значущими процесами, бо вони мають об'єктивний характер, а тому їх потрібно вивчати, аналізувати і діяти за їх логікою, звертатися з їх алгоритмом. 2. Зміна не є схемою, за якою діють, а подорожжю, мандрівкою, під час яких виникають нестандартні ситуації, що вимагають креативного підходу. 3. Проблем не треба ні боятися, ні уникати, бо вони – друзі креативного керівника, творчого працівника, так як актуалізують завдання та стимулюють продуктивну енергетику їх вирішення. 4. Бачення і стратегічне планування роботи з вирішення важливих завдань і розв'язання ключових проблем проходять у форматі "робочого зіткнення" з проблемами і завданнями. 5. Індивідуалізм і колективізм повинні мати однакову силу, бо лише в гармонійному поєднанні індивідуального інтелекту і колективної енергетики досягається ефективний і позитивний результат. 6. Окремо не дають ефекту ні централізація, ні децентралізація, бо лише гармонія децентрованих і відцентрованих тенденцій гарантує очікуваний конструктивний результат. 7. Досягнення успіху можливе тільки за умови забезпечення надійного зв'язку з якнайширшим середовищем, із усіма інфраструктурами, що дотичні до діяльності об'єкта управління. 8. Кожен є носієм змін: ніхто не може стояти осторонь інноваційних перетворень, зобов'язаний зробити свій внесок в динаміку процесу.

Нова парадигма управління включає формування нової стратегії діяльності навчального закладу, що неможливе без оновлення управлінського мислення. Керівник має бути професіоналом управлінської діяльності як у керівництві навчальним закладом, так і в організації освітньої діяльності взагалі. Лідерство і керівництво – дві рівноцінні грані, два крила управлінського польоту: керівник покликаний бути не лише формальним, а й реальним лідером колективу, поєднувати в собі моральний та адміністративний авторитети. Щоб успішно створити належне освітньо-культурне середовище для якісної освіти, керівник має набути достатньої психолого-педагогічної компетентності й оволодіти належною управлінською культурою і на цій основі забезпечити організаційну культуру керівного ним навчального закладу.

НОВА ПАРАДИГМА УПРАВЛІННЯ

Рівень самоменеджменту, чіткість і характер світоглядної позиції керівника, демократизм його взаємодії з колективом корінним чином впливають на ефективність управління розвитком персоналу. Компетентісний підхід до змісту освіти, формування ключових компетентностей можливі тільки за умови соціального партнерства як актуального формату взаємодії загальноосвітнього навчального закладу із соціумом. Забезпечення чіткої орієнтації на кінцевий результат неможливе без обґрунтованого застосування інноваційних освітніх і управлінських технологій.

Важливим компонентом нової парадигми виступає громадсько-державне управління навчальними закладами, яке на ґрунті вдосконалення нормативно-правової бази передбачає стимулювання активної позиції членів громад і їх зацікавленої участі в діяльності загальноосвітніх навчальних закладів (в освітянській горизонталі) та в їх управлінні (в освітянській вертикалі), застосування процедур прямої демократії (безпосередньої участі у прийнятті та реалізації рішень) і представницької демократії (застосування механізму виборів). Таким чином, нова парадигма управління зорієнтована і на залучення громадських організацій до заходів із поліпшення якості освіти.

Серед громадських організацій, які беруть безпосередню участь в управлінні освітніми процесами, – Асоціація керівників шкіл України. Її мета – сприяння розбудові національної освіти як засобу творення української держави, підвищення професійного рівня управління школою. Основні завдання Асоціації: аналіз стану і перспектив розвитку системи управління школою, її структурних утворень, нормативного, фінансового і методичного забезпечення; розробка законодавчих і нормативно-правових документів з питань управління школою, соціальний захист керівників шкіл і внесення з цією метою відповідних пропозицій до органів влади і управління; організація обміну інформацією про нові технології, моделі і теорії управління школою.

Мета і завдання визначають форми і методи діяльності

Асоціації: консультації і практична допомога з проблем управління школою і соціального захисту її керівника; співпраця з національними, зарубіжними та Європейською асоціацією керівників шкіл; сприяння вдосконаленню системи підготовки, адаптації та перепідготовки керівників шкіл; організація профільних соціальних досліджень у системі управління освітніми процесами.

Таким чином, Асоціація керівників шкіл України – не конкурент, а партнер органів влади та управління освітою, профспілкових та інших громадських організацій. Вона є прикладом громадсько-державного управління освітою, на практиці реалізує соціальне партнерство між школою, владою, громадськими інституціями та місцевими громадами.

За час свого існування з середини 90-х років минулого століття АКШУ здійснила ряд вагомих проєктів всеукраїнського і міжнародного масштабу. Серед них – спільні методичні проєкти з Нідерландами ("Освіта і менеджмент"), Великобританією (відбір учнів на навчання у Великій Британії), Польщею (стажування українських педагогів у Польщі), "Лідери освітніх ініціатив", "Безпечна школа – школа без насильства", міжшкільні обміни, Чехією ("Мультикультурне виховання в школі", "Реформи освіти: міжнародний досвід", "Громадянська компетентність учнів"), а також всеукраїнські проєкти "Рівний доступ до якісної освіти", "Проектуємо Європу майбутнього", "Справедливе оцінювання", "Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ".

За останні 4 роки проведено 17 засідань Всеукраїнського клубу "Директор школи", де вивчалися такі важливі проблеми, як проєктно-цільове управління ЗНЗ, профільне навчання у старшій школі, інноваційні моделі в системі освіти, критерії і системи рейтингового оцінювання, формування ефективної управлінської команди, моральні чинники ухвалення управлінських рішень у системі освіти, впровадження демократичних процедур самоуправління, лідерство і менеджмент в управлінській діяльності, організаційно-економічні механізми управління навчальними закладами.

В загальному, діяльність Асоціації керівників шкіл України підтверджує класичну аксіому: якісне управління – запорука успішної та ефективної освітньої діяльності.